

KARTA PRZEDMIOTU

Cykl kształcenia od roku akademickiego: 2024/2025

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Techniki położnicze i prowadzenie porodu
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Obstetric techniques and conducting a delivery
Kierunek studiów	Położnictwo
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I stopnia
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Nauki medyczne, Nauki o zdrowiu
Język wykładowy	Polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Mgr Aneta Ruszniak
---	--------------------

Forma zajęć	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	15	II	II- 4 III-2 6 ECTS
ćwiczenia	120	II,III	
samokształcenie	35	II,III	

I. Cele kształcenia dla przedmiotu

Nabywanie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych przez studentów w zakresie:

- 1) sprawowania opieki i samodzielnego prowadzenia i przyjmowania porodu fizjologicznego (w warunkach szpitalnych i pozaszpitalnych) oraz porodu z położenia miednicowego, także z nacięciem i szyciem krocza;
- 2) monitorowanie płodu z wykorzystaniem aparatury medycznej oraz wykrywania stanów odbiegających od normy u matki i dziecka w okresie porodu i połogu;
- 3) podejmowania do czasu przybycia lekarza koniecznych działań w sytuacjach nagłych, w tym ręczne wydobywanie łożyska i ręczne zbadanie macicy;
- 4) sprawowanie opieki nad matką i noworodkiem, promowanie karmienia naturalnego, monitorowanie przebiegu okresu poporodowego oraz badania noworodka, a także podejmowania w sytuacjach nagłych wszelkich niezbędnych działań, w tym natychmiastowej reanimacji.

II. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	zasady opieki położniczej podczas porodu fizjologicznego, porodu przedwczesnego i porodu patologicznego oraz zasady prowadzenia i przyjmowania porodu w warunkach pozaszpitalnych	DW1
W_02	mechanizmy porodów w położeniu podłużnym główkowym, w ułożeniach odgięciowych, przy nieprawidłowym ułożeniu główki (asynklyzm przedni i tylny), w położeniach miednicowych, przy nieprawidłowej budowie miednicy kostnej i porodów bliźniaczych	DW2
W_03	niefarmakologiczne i farmakologiczne metody indukcji i stymulacji czynności skurczowej	DW3
W_04	zadania położnej podczas porodu o nieprawidłowym przebiegu i porodu zabiegowego	DW4
W_05	zasady postępowania w sytuacjach nagłych w opiece okołoporodowej (krwotoki położnicze, dystocja barkowa, wypadnięcie pępowiny i części drobnych płodu)	DW5
W_06	zasady psychoprofilaktyki porodu, ze szczególnym uwzględnieniem metod łagodzenia bólu porodowego	DW6
W_07	standardy prowadzenia porodu przez położną zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi	DW7
W_08	zasady opieki nad noworodkiem po porodzie	DW8
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	dokonywać oceny stanu zdrowia kobiety ciężarnej, kobiety rodzącej, płodu, kobiety w okresie połogu i noworodka oraz sytuacji położniczej przy pomocy dostępnych metod i środków, interpretować wyniki badań, wdrażać interwencje położnicze oraz dokonywać ewaluacji opieki położniczej	DU1
U_02	rozpoznawać i eliminować czynniki ryzyka w przebiegu porodu, a w razie konieczności zapewniać pacjentce i jej dziecku opiekę specjalistów	DU2
U_03	podjąć działania profilaktyczne i w zakresie promocji zdrowia w stosunku do kobiet w okresie okołoporodowym oraz stosować w opiece okołoporodowej zasady wynikające z regulacji prawnych	DU3
U_04	wykorzystywać założenia psychoprofilaktyki położniczej oraz dokonywać wyboru niefarmakologicznych metod łagodzenia bólu porodowego i stosować te metody	DU4
U_05	ustalać indywidualny plan porodu, a w razie konieczności dokonywać jego modyfikacji	DU5
U_06	rozpoznawać początek porodu i oceniać jego postęp na podstawie badania położniczego zewnętrznego, wewnętrznego i obserwacji zachowania kobiety rodzącej oraz prognozować prawdopodobny przebieg porodu i oceniać możliwości odbycia porodu siłami natury	DU6
U_07	monitorować i oceniać różnymi metodami dobrostan płodu podczas porodu oraz interpretować wyniki tej oceny, w tym wykonywać badanie KTG i interpretować jego wynik oraz rozpoznawać zagrożenia dla płodu wynikające z nieprawidłowego wyniku badania KTG	DU7
U_08	sprawować opiekę położniczą nad kobietą rodzącą w poszczególnych okresach porodu i stosować konieczne procedury zgodne ze standardem opieki okołoporodowej	DU8
U_09	nacinać krocze, rozpoznawać pęknięcie krocza różnego stopnia i szyć	DU9

	krocze nacięte lub pęknięte I stopnia	
U_10	przyjmować poród fizjologiczny i miednicowy	DU10
U_11	wdrażać standardy opieki położniczej w przypadku porodu pacjentki zarażonej wirusem HIV i w innych sytuacjach trudnych wskazanych w standardzie opieki okołoporodowej	DU11
U_12	rozpoznawać stany nagłe w przebiegu porodu, w tym łożysko przodujące, łożysko przedwcześnie odklejone, krwotok położniczy, dystocję barkową oraz wypadnięcie pępowiny i części drobnych płodu, a także postępować zgodnie z rekomendacjami w tym zakresie	DU12
U_13	udzielać pierwszej pomocy położniczej (zabezpieczać dostęp do żyły obwodowej, podawać wlew kroplowy, stosować tlenoterapię, utrzymywać drożność dróg oddechowych, wykonywać czynności resuscytacyjne u pacjentki i noworodka, zabezpieczać ranę krocza lub szyjki macicy, wykonywać ręczne wydobywanie łożyska, udzielać pomocy ręcznej w porodzie miednicowym)	DU13
U_14	wykonywać zabiegi okołoporodowe u noworodka i oceniać jego stan według obowiązujących skal oceny	DU14
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną	KS1
K_02	przestrzegania praw pacjenta	KS2
K_03	samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem	KS3
K_04	ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe	KS4
K_05	zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu	KS5
K_06	przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta	KS6
K_07	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	KS7

III. Opis przedmiotu/ treści programowe

Wykłady:

1. Fizjologia porodu. Okresy porodu.
2. Opieka położnicza i zasady prowadzenia porodu zgodnie ze standardem opieki okołoporodowej i zaleceniami WHO, ICM, FIGO.
3. Techniki porodowe, alternatywne miejsca porodu, psychoprofilaktyka położnicza.
4. Zasady opieki nad noworodkiem po porodzie
5. Patologia porodu. Istota i postępowanie w wybranych przypadkach (dystocja barkowa, szyjkowa, niewspółmierność porodowa)

Ćwiczenia:

I ROK

I.

Ocena kanału rodnego- budowa miednicy, mięśnie kanału rodnego,
Badanie miednicy małej- wymiary kanału rodnego miednicy mniejszej
Zewnętrzne wymiary miednicy- zewnętrzne badanie i pomiar
Typy miednic fizjologiczne i patologiczne

II.

Płód jako przedmiot porodu.
Usytuowanie płodu w macicy- podstawowe pojęcia położnicze- położenie, ustawienie, ułożenie.
Ocena sytuacji położniczej na podstawie badania podmiotowego i przedmiotowego ciężarnej lub rodzącej. Dokumentowanie przebiegu porodu oraz danych o matce i dziecku.
– wywiad ginekologiczny i położniczy

- badanie położnicze zewnętrzne (ocena wysokości dna macicy, chwyt Leopolda, wielkość i kształt brzucha)

- badanie położnicze wewnętrzne (ocena sytuacji położniczej i postępu porodu)

III. Monitorowanie stanu matki i płodu podczas porodu– badanie i ocena czynności serca płodu (eukardia, bradykardia, tachykardia), ocena i interpretacja zapisu KTG-(oscylacje, deceleracje, akceleracje)

IV. Porodowe siły wydalające- skurcze porodowe.

- czynniki warunkujące wystąpienie czynności porodowej (wewnątrzmaciczne dojrzewanie płodu, czynniki hormonalne, czynniki mechaniczne i nerwowe)

- ocena czynności skurczowej macicy- rodzaje skurczów, siła skurczu, czas trwania skurczu, przerwy międzyskurczowe, częstość skurczów.

Preindukcja, indukcja i stymulacja czynności skurczowej mięśnia macicy.

V. Mechanizm porodowy w położeniu podłużnym główkowym- ułożenie potylicowe przednie oraz potylicowe tylne- rozpoznanie w badaniu położniczym, dane położnicze, przebieg porodu- akty mechanizmu porodowego

VI. Przyjęcie rodzącej do porodu zgodnie z przyjętymi procedurami i standardami-

- badanie podmiotowe i przedmiotowe, zwiastuny porodu, oznaki zbliżającego się porodu, oznaki początku porodu.

Poród prawidłowy- zasady postępowania w poszczególnych okresach porodu. Przygotowanie i kompletowanie zestawu porodowego.

VII. Farmakologiczne i nefarmakologiczne metody łagodzenia bólu porodowego. Pozycje

wertykalne. Poród w wodzie.

VIII. Prowadzenie i dokumentowanie poszczególnych okresów porodu- partogram (karta obserwacji porodu). Plan porodu.

IX. Postępowanie z noworodkiem podczas porodu i bezpośrednio po urodzeniu – oznakowanie, odpięnięcie i zabezpieczenie kikutu pępowinowego, odśluzowanie, ocena w skali Apgar, kontakt skóra do skóry, inicjowanie pierwszego karmienia.

X. Poród bliźniaczy. Zadania położnej w prowadzeniu porodu bliźniaczego.

XI. Algorytm prewencji i postępowania w dystocji barkowej – HELPERR.

XII. Prowadzenie porodu przedwczesnego i postępowanie z noworodkiem przedwcześnie urodzonym na sali porodowej.

II ROK

I. Zasady prowadzenia porodu przy nieprawidłowościach w ułożeniu główki płodu.

-nieosiowe wstawianie się główki (asynklytyzm przedni i tylny)

-wysokie proste ustawienie główki

- niskie poprzeczne ustawienie główki

II. Mechanizm porodu w ułożeniach odgięciowych płodu – wierzchołkowe, ciemieniowe, czołowe, twarzyczkowe. Rozpoznanie, postępowanie i zadania położnej.

III. Urazy kanału rodnego podczas porodu – rozpoznanie stopnia pęknięcia krocza i zasady postępowania. Zabieg nacięcia i szycia krocza – przygotowanie zestawu narzędzi do szycia krocza i kontroli szyjki macicy.

IV. Przygotowanie do cięcia cesarskiego w trybie planowym i nagłym.

V. Poród zabiegowy: trakcja kleszczowa i próżniowa – wskazania, warunki i technika wykonywania zabiegu. Rola i zadania położnej w porodzie zabiegowym.

VI. Krwotoki w okresie okołoporodowym – rozpoznanie i algorytm postępowania. Przygotowanie do zabiegu łyżeczkowania jamy macicy. Zastosowanie balonu Bakriego w tamowaniu krwotoku poporodowego.

VII. Stany zagrożenia życia rodzącej – stan przedrzucawkowy, rzucawka, HELLP.

VIII. Mechanizm porodu w położeniach miednicowych płodu. Położenie skośne i poprzeczne. Obroty położnicze - zadania położnej.

IX. Opieka nad kobietą w ciąży obumarłej. Dokumentacja, procedury postępowania.

Samokształcenie

I rok

1. Udział położnej w ocenie sytuacji położniczej na podstawie badania położniczego zewnętrznego i wewnętrznego kobiety rodzącej.
2. Badanie podmiotowe i przedmiotowe rodzącej .
3. Rola i zadania położnej w monitorowaniu dobrostanu płodu
4. Udział położnej w badaniu i ocenie czynności skurczowej macicy.
5. Preindukcja, indukcja porodu i stymulacja czynności porodowej.
6. Przyjęcie rodzącej do porodu zgodnie z przyjętymi zasadami, standardami i procedurami postępowania.
7. Czynniki warunkujące wystąpienie czynności porodowej (wewnątrzmaciczne dojrzewanie płodu, czynniki hormonalne, czynniki mechaniczne i nerwowe)
8. Zaburzenia w przebiegu czynności skurczowej macicy.
9. Zadania położnej w realizacji założeń psychoprophylaktyki porodu.
10. Udział położnej w łagodzeniu bólu porodowego – wsparcie w okresie porodu, pozafarmakologiczne metody łagodzenia bólu porodowego, pozycje i udogodnienia porodowe.
11. Urazy kanału rodniego podczas porodu. Znieczulenie, nacięcie i szycie krocza.
12. Zasady postępowania położnej w poszczególnych okresach porodu.
13. Wertykalizacja porodu
14. Alternatywne miejsca porodu - rola i zadania położnej w doborze miejsca narodzin.

II rok

1. Rola i zadania położnej w zastosowaniu nowoczesnych technik komunikowania się w sytuacji trudnej emocjonalnie /śmierć dziecka w przebiegu porodu.
2. Współczesna diagnostyka w okresie okołoporodowym – udział położnej.
3. Poród przy nieprawidłowościach w usytuowaniu płodu w jamie macicy.
4. Zadania położnej w przebiegu porodu miednicowego
5. Zadania położnej w rozpoznaniu i prowadzeniu porodu bliźniaczego.
6. Rola i zadania położnej w profilaktyce krwotoków położniczych.
7. Ocena postępu porodu na podstawie badania położniczego zewnętrznego i wewnętrznego.
8. Prowadzenie porodu oraz opieka poporodowa nad kobietą zarażoną wirusem HIV.
9. Standard postępowania w przypadku przodowania lub wypadnięcia rączki lub pępownicy płodu.
10. Rola i zadania położnej w zapobieganiu urazom okołoporodowym u noworodka.

III rok

1. Standardy postępowania podczas porodu w przypadku nadciśnienia indukowanego ciążą.
2. Standard postępowania w stanie przedrzucawkowym rzucawce w okresie okołoporodowym.
3. Standard postępowania podczas porodu w nieprawidłowościach wynikających z położenia i ułożenia płodu
4. Zasady prowadzenia porodu przedwczesnego – diagnostyka i profilaktyka.
5. Standard postępowania z rodzącą z chorobami układu moczowego i nerek.
6. Zasady postępowania okołoporodowego w chorobach serca – najczęstsze choroby serca, klasyfikacja wydolności układu krążenia wg. NYHa.
7. Opieka nad rodzącą z padaczką – zasady postępowania, opieka okołoporodowa.
8. Opieka nad rodzącą z astmą– zasady postępowania, opieka okołoporodowa.
9. Zasady postępowania i opieka nad rodzącą z zespołem DIC.
10. Opieka podczas porodu oraz we wczesnym połogu nad pacjentką ze schizofrenią.
11. Metody ukończenia ciąży u kobiety chorej na nowotwór złośliwy szyjki macicy, jajnika,

gruczołu piersiowego – standard postępowania.

12. Prowadzenie porodu u kobiety chorej na chorobę zakaźną wywołaną wirusem cytomegalii, HBV, HCV, pierwotniakiem *Toxoplasma gondii* oraz chorobami przenoszonymi drogą płciową.

13. Metody ukończenia ciąży w konflikcie serologicznym oraz postępowanie we wczesnym porożu.

14. Operacje i zabiegi położnicze w nieprawidłowym przebiegu porodu.

15. Powikłania okresu łożyskowego rozpoznanie, procedury postępowania niebezpieczeństwa.

16. Rozpoznanie zasady postępowania i opieka nad rodzącą z zespołem DIC.

IV. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01- W_08	Wykład informacyjny, Wykład problemowy, Wykład z prezentacją multimedialną Samokształcenie	Egzamin pisemny-student generuje/rozpoznaje odpowiedź (esej, raport; krótkie strukturyzowane pytania /SSQ/; test wielokrotnego wyboru /MCQ/; test wielokrotnej odpowiedzi /MRQ/; test dopasowania; test T/N; test uzupełniania odpowiedzi)	Kwestionariusz testu Prezentacja
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01- U_14	Ćwiczenia w pracowni umiejętności położniczych Samokształcenie	Egzamin praktyczny; Obiektywny Strukturyzowany Egzamin Kliniczny /OSCE/; Mini-CEX (mini-clinical examination); realizacja zleconego zadania, projekt, prezentacja	Indywidualne dzienniczki umiejętności, karty oceny OSCE Check-listy do każdej umiejętności/czynności/zabiegu Prezentacja
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01- K_07	Dyskusja, ćwiczenia, instruktaż	Esej refleksyjny; przedłużona obserwacja przez opiekuna/ nauczyciela prowadzącego; ocena 360° (opinie nauczycieli, kolegów/koleżanek, pacjentów, innych współpracowników); samoocena (portfolio)	Dzienniczki umiejętności

V. Kryteria oceny

Warunki uzyskania zaliczenia przedmiotu:

Dopuszczenie do **egzaminu** (forma testu) wymaga spełnienia następujących warunków:

- 1) aktywnej obecności na zajęciach (zgodnie z regulaminem studiów)
- 2) zaliczenia ćwiczeń - OSCE
- 3) zaliczenia eseju w ramach samokształcenia (tematyka wskazana przez prowadzącego zajęcia)

Zaliczenie testu

Za każdą prawidłową odpowiedź 1 pkt.

Kryteria oceny testu i skala ocen:

poniżej 60% - student nie osiągnął wymaganych efektów uczenia się - ocena niedostateczna

60 - 67% - student osiągnął efekty uczenia się w stopniu dostatecznym

68 - 74 % - student osiągnął efekty uczenia się w stopniu dość dobrym

75 - 86% student osiągnął efekty uczenia się w stopniu dobrym

87 - 93% - student osiągnął efekty uczenia się w stopniu ponad dobrym

94 - 100 % student osiągnął efekty uczenia się w stopniu bardzo dobrym

Student, który nie uzyska 60% wymaganych do uzyskania zaliczenia musi ponownie napisać test.

Zaliczenie ćwiczeń

Dopuszczenie do zaliczenia ćwiczeń na podstawie:

- 1) uzyskania pozytywnej oceny ze wszystkich zaliczeń
- 2) zaliczenia umiejętności według Check-list opracowanych dla każdej umiejętności/czynności/zabiegu. Student wykonujący umiejętności, do których zostały opracowane Check-listy, oceniony zostanie zgodnie z kryteriami w nich zawartymi.

Ocena końcowa z ćwiczeń na podstawie OSCE.

Zaliczenie samokształcenia

Esej będzie oceniany w oparciu o załączone kryteria:

Lp.	Kryteria oceny	Punktacja
1.	zgodności treści z tematem	0-2
2.	poprawność terminologiczna i językowa (np. terminologia medyczna, brak błędów stylistycznych, ortograficznych)	0-2
3.	prawidłowy i logiczny układ treści (wstęp, rozwinięcie, zakończenia, konsekwentnie prowadzony wywód, przypisy);	0-2
4.	przydatność praktyczna opracowania (dla pacjenta, opiekuna, w odniesieniu do praktyki zawodowej pielęgniarki)	0-2
5.	Wymogi techniczne opracowania zgodnie z zaleceniem prowadzącego zajęcia	0-2

Punktacja:

2 pkt - zadanie wykonane całkowicie poprawnie, zgodnie z wymaganiami

1 pkt – zadanie wykonane poprawnie, z niewielkim błędami, zgodnie z wymaganiami

0 pkt – zadanie wykonane niezgodnie z wymaganiami

Zaliczenie samokształcenia od 6 pkt.

Kryteria oceny kompetencji społecznych ocena 360 stopni

Student może uzyskać za każdą kompetencję 0, 1, 2 lub 3 punkty.

Punktacja/kryteria

3 punkty – uzyskuje student, który zawsze przestrzega kompetencji społecznych

2 punkty – uzyskuje student, który często przestrzega kompetencji społecznych

1 punkt – uzyskuje student, który czasami przestrzega kompetencji społecznych

0 punktów – uzyskuje student, który nigdy nie przestrzega kompetencji społecznych

Kompetencje społeczne studenta oceniane są przez: nauczyciela, członków zespołu terapeutycznego, grupę studencką i samego studenta.

Jeśli student z jakiegokolwiek kompetencji społecznej uzyska 0 punktów, to otrzymuje ocenę niedostateczną i nie może uzyskać zaliczenia z zajęć praktycznych i praktyk zawodowych.

Ocena opisowa kompetencji społecznych:

Student posiada wysoki poziom kompetencji społecznych, jeśli uzyska 94% i więcej punktów.

Student posiada średni poziom kompetencji społecznych, jeśli uzyska 93-75% punktów.

Student posiada niski poziom kompetencji społecznych, jeśli uzyska 74% i mniej punktów.

VI. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	135
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	35

VII. Literatura

Literatura podstawowa
1. Dudenhausen J. W., Pschyrembel W.: Położnictwo praktyczne i operacje położnicze. Wyd. Lekarskie PZWL, Warszawa 2021.
2. Iwanowicz-Palus G., Bień A.: Techniki położnicze i prowadzenie porodu. Wyd. Lekarskie PZWL, Warszawa 2022
Literatura uzupełniająca
1. Bręborowicz G. (red.): Położnictwo i ginekologia. <i>Tom I. Położnictwo</i> . Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2020.